

Jaarverslag 2025

Voorwoord

Het jaar 2025 stond nagenoeg helemaal in het teken van asiel. Dat is anders dan de jaren daarvoor, waarin we relatief veel aandacht besteedden aan arbeidsmigratie. Door het inmiddels afgetreden Kabinet Schoof stond asiel echter weer volop in de schijnwerpers. Daarom was de Adviesraad Migratie vaak te vinden in de Eerste en Tweede Kamer. We spraken er onze bezorgdheid uit over de Asielnoodmaatregelenwet (en de strafbaarstelling van illegaliteit) en de Wet invoering tweestatusstelsel. Naast strategisch advies voor de langere termijn is het immers ook onze taak om de overheid te behoeden voor het invoeren van onvoldoende doordachte wetten. Ook waren we, samen met de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), in de Tweede Kamer om ons gezamenlijke advies '[Goed geregeld: Asielopvang als maatschappelijke opgave](#)' te presenteren. De kernboodschap van dit advies luidt dat goed georganiseerde en structureel gefinancierde asielopvang leidt tot lagere financiële kosten en grotere maatschappelijke baten.

Den Haag is dus een belangrijk werkveld voor de Adviesraad, maar we kunnen ons werk alleen goed doen als we ons ook letterlijk en figuurlijk verplaatsen – in het werk van gemeenten en uitvoeringsorganisaties bijvoorbeeld. Met dank aan onze raadsleden, die allen een verschillende achtergrond hebben, kregen we een kijkje in de - zeer professionele - keuken van de Koninklijke Marechaussee, de IND en de Dienst Terugkeer & Vertrek op Schiphol. Daarnaast kregen we in Haarlem, met dank aan de gemeente, het Rode Kruis en het COA, een toer langs verschillende vormen van (crisis) noodopvang op schepen en in een sporthal. Dergelijke bezoeken helpen ons om onze adviezen nog beter te laten aansluiten op de praktijk.

Het zou het Haagse politieke debat enorm vooruitbrengen als meer mensen hun oor te luister leggen bij de mensen die het asielbeleid daadwerkelijk uitvoeren.

Dit jaarverslag biedt een overzicht van werkzaamheden en publicaties van de raad in 2025 én kijkt vooruit naar de belangrijkste opgaven en prioriteiten voor de komende periode.

Monique Kremer
voorzitter

Naar een toekomstgericht migratiebeleid

In september bracht de Adviesraad Migratie het advies [Van crisisaanpak naar toekomstgericht migratiebeleid uit](#), als input voor de programmacommissies en de verkiezingsdebatten van de Tweede Kamerverkiezingen van 29 oktober 2025.

In dit advies zijn de belangrijkste aanbevelingen uit recente adviezen samengebracht. De raad roept het volgende kabinet op werk te maken van een samenhangend en maatschappelijk gedragen migratiebeleid. Nederland is een migratiesamenleving: de groeiende diversiteit verrijkt, maar roept ook zorgen op die om aandacht vragen, van zowel migranten als de ontvangende samenleving.

Daarbij pleit de raad voor beleid dat minder reactief is en meer gericht op de lange termijn. Dat betekent onder meer beter voorbereid zijn op asielmigratie en arbeidsmigratie benaderen vanuit brede welvaart, met oog voor maatschappelijke kosten en baten.

Migratie en arbeidsmarkt

Migratie en arbeidsmarkt zijn nauw met elkaar verweven en roepen uiteenlopende maatschappelijke vragen op. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de positie van arbeidsmigranten in sectoren als landbouw en logistiek, de arbeidsparticipatie van asiel- en gezinsmigranten en de vraag hoe aantrekkelijk Nederland is voor kennismigranten. Tegelijk is er onzekerheid over hoeveel en welke arbeidsmigranten in de toekomst nodig zijn.

Met deze programmalijn brengt de Adviesraad Migratie kennis bijeen op het snijvlak van migratiebeleid en arbeidsmarkt. De raad wil bijdragen aan een meer samenhangend beleid, waarin economische belangen, sociale samenhang en de positie van migranten in onderlinge samenhang worden gezien.

In 2025 bracht de Adviesraad binnen deze programmalijn de volgende verkenning uit:

- [Talenten benutten: Het onbenutte arbeidspotentieel van migranten. Een cijfermatige analyse](#) (juni)

Deze verkenning richt zich op het onbenutte arbeidspotentieel van migranten in Nederland, dat wordt geschat op circa 330.000 mensen. De raad laat zien dat dit potentieel vooral zit bij oudere migranten, vrouwen en asiel- en gezinsmigranten, en benadrukt dat betere benutting leidt tot maatschappelijke en economische winst. Tegelijk wijst de raad op knelpunten zoals lage lonen, flexibele contracten en het belang van opleiding en taalvaardigheid om duurzame arbeidsdeelname te bevorderen.

Vooruitblik: kwalitatieve analyse van onbenut arbeidspotentieel

In oktober 2026 komt de raad met een advies als opvolger van de hiervoor genoemde verkenning. Voor enkele migrantengroepen met beschikbaar arbeidspotentieel onderzoeken we ook het kwalitatieve potentieel: het optimaal benutten van hun talenten, vaardigheden en werkervaring. We kijken daarbij naar de obstakels, stimulansen en oplossingen die migranten en werkgevers ervaren bij deelname aan de arbeidsmarkt. Het doel is om mensen in banen te laten in- of doorstromen die goed bij hen passen én die van waarde zijn voor Nederland.

Lokaal bestuur en samenleven

Gemeenten hebben de afgelopen jaren steeds meer taken gekregen op het terrein van migratie, zowel voor hun eigen inwoners als voor nieuwkomers. In de praktijk is de gemeente vaak het eerste aanspreekpunt, omdat het nationale migratiebeleid lokaal moet worden uitgevoerd. Dat beleid sluit echter niet altijd goed aan bij de lokale en regionale praktijk, wat kan leiden tot spanningen tussen Rijk, gemeenten en inwoners.

Tegelijkertijd wordt de samenleving steeds diverser en verblijven meer mensen tijdelijk in Nederland. Dit stelt gemeenten voor de opgave om samenleven in goede banen te leiden, gemeenschappen te versterken en te investeren in onder meer opvang, huisvesting, inburgering en participatie. In deze programmalijn onderzoekt de Adviesraad hoe beleid beter kan aansluiten op de lokale praktijk en hoe samenwerking tussen overheden kan worden versterkt, met oog voor sociale samenhang.

In 2025 bracht de Adviesraad binnen deze programmalijn de volgende adviezen uit:

- [Asielopvang als maatschappelijke opgave](#) (samen met de ROB, maart)

De Adviesraad Migratie en de Raad voor het Openbaar Bestuur roepen in dit advies gezamenlijk op de asielopvang als gewone maatschappelijke opgave te organiseren. Door opvang telkens in crisissfeer te regelen, zijn de kosten onnodig hoog en ontbreekt stabiliteit in de uitvoering. Een structurele aanpak, met heldere taakverdeling en langdurige samenwerking tussen Rijk en gemeenten, kan leiden tot betere opvang én aanzienlijke kostenbesparingen. Dit advies benadrukt het belang van consistent beleid en een sterke samenwerking tussen overheden, waarbij lokale uitvoerbaarheid en maatschappelijke inbedding centraal staan.

Op 3 februari 2026 bood de minister voor Asiel en Migratie de [kabinetsreactie](#) op dit advies aan de Tweede Kamer aan. Het kabinet schrijft daarin dat het kennis heeft genomen van de analyse en aanbevelingen uit het advies. Het erkent de noodzaak van verbeteringen en benadrukt dat het daarom op vele terreinen al het

nodige doet om grip te krijgen op migratie. Het kabinet gaat inhoudelijk niet in op het advies.

- [Investeren in samenleven](#) (april)

In dit advies benadrukt de raad dat investeren in sociale samenhang in een migratiesamenleving essentieel is. Dat geldt niet alleen voor erkende vluchtelingen en gezinsmigranten, maar ook voor arbeidsmigranten. Taalonderwijs speelt daarbij een sleutelrol en zou structureel beschikbaar moeten zijn voor iedereen, inclusief arbeidsmigranten. De raad pleit ervoor dat niet alleen gemeenten en maatschappelijke organisaties maar ook werkgevers hierin verantwoordelijkheid nemen, zowel financieel als in het beschikbaar stellen van tijd.

We boden dit advies tijdens een publieke Migratiedialoog in het Haagse Laaktheater aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan. Aansluitend gingen we daar met arbeidsmigranten, werkgevers, beleidsmakers en maatschappelijke organisaties in gesprek over de vraag hoe we ervoor kunnen zorgen dat arbeidsmigranten en andere burgers niet langs elkaar heen leven, maar elkaar ontmoeten, verstaan en begrijpen. Het was een actieve, energieke uitwisseling van ideeën en ervaringen, met als doel om wederzijds begrip te bevorderen.

Tafelgesprek onder begeleiding van Hizir Cengiz met Monique van den Berg, Razvan Sirbu, Kasper Baarda, Joost van Woelderren, Gladys Tuur, Ania Paszak, Serdal Yilmaz en Kavitha Varathan.

Op 28 mei 2025 bood de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de [kabinetsreactie](#) op het advies aan de Tweede Kamer aan. Het kabinet is de raad erkentelijk voor het rapport. Inhoudelijk stelt het kabinet zich op de lijn dat het al veel doet, ook daar waar de raad vindt dat het meer zou moeten doen. De

aanbevelingen om te stimuleren dat de sociale partners concrete afspraken over taalonderwijs en ontwikkeling op werkgebied in cao's maken, neemt het kabinet (wel) over. In reactie op de overige aanbevelingen verwijst de minister naar lopende inzet zoals het project 'Work in NL (WIN)', publiek-private samenwerkingsverbanden, (uitbreiding) subsidies en beschikbare O&O-fondsen.

Als opvolging van het advies '*Investeren in samenleven*' organiseerde de raad op 17 november samen met de gemeente Waalwijk een lokale [dialoogsessie](#) tussen arbeidsmigranten en andere inwoners van Waalwijk. Zij gingen met elkaar in gesprek over de vraag hoe mensen er in hun eigen buurt voor kunnen zorgen dat arbeidsmigranten niet alleen op hun werk, maar ook daarbuiten echt kunnen meedoen in onze samenleving. Het was mooi om te zien dat er die avond al vele contacten werden gelegd!

Rechtsbescherming

Effectieve rechtsbescherming is fundamenteel voor het borgen van grondrechten en voor het goed functioneren van de rechtstaat. Het thema speelt daarom ook een belangrijke rol in het werk van de Adviesraad Migratie.

De adviesraad wil met zijn producten bijdragen aan een eerlijk en zorgvuldig migratiebeleid. Daarom zoekt de raad een balans tussen de rechten en plichten van zowel burgers als overheid. Dit speelt onder meer een rol bij de inrichting van de asielprocedure en het vaststellen van inburgerings- en naturalisatievereisten.

Deze programmalijn gaat niet alleen over het recht op effectieve rechtsbescherming, maar ook over de uitvoerbaarheid van regelgeving. Met dit programma wil de raad juridische, politieke en maatschappelijke ontwikkelingen in kaart brengen die van invloed zijn op de werking van effectieve rechtsbescherming.

In 2025 bracht de Adviesraad in deze programmalijn de volgende signalering uit:

- '[Vanuit kwetsbaarheden naar kansen: een goede toekomst voor Oekraïense kinderen en jongeren](#)' (juni)

De raad vraagt aandacht voor de positie van Oekraïense kinderen, die door onzekerheid over hun verblijfsstatus en beperkte toegang tot onderwijs en zorg in een kwetsbare situatie verkeren. De raad pleit voor gerichte investeringen in onderwijs en mentale ondersteuning.

We presenteerden deze signalering in het Oekraïens huis in Rotterdam. De presentatie werd bijgewoond door Oekraïense jongeren, zorgprofessionals, wetenschappers, belangenorganisaties, journalisten en (gemeente) ambtenaren. Onze voorzitter Monique Kremer vroeg de Oekraïense jongeren

Platon (16), Oleksii (17) en Volodymyr (18) naar hun ervaringen op school en op de plek waar zij wonen. Daarna gaf raadslid Katja Rusinovic een presentatie over de signalering, waar de jongeren na afloop op reflecteerden. Monique ging daarna in gesprek met vertegenwoordigers van UNICEF, Het Loket Ontheemden Oekraïne Psychosociale hulp (LOOP), stichting OPORA en onderzoekers van de Haagse Hogeschool.

Voorzitter Monique Kremer in gesprek met Platon, Oleksii en Volodymyr.

Vooruitblik: advies over migratiepartnerschappen

In mei ontving de Adviesraad, samen met de Adviesraad Internationale Vraagstukken, een adviesaanvraag van het kabinet over migratiepartnerschappen. De ministers van Asiel & Migratie, Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel & Ontwikkelingshulp vroegen beide raden te adviseren over de kansen en risico's van deze partnerschappen en over de voorwaarden waaronder zij rechtmatig, effectief en wederzijds voordelig kunnen worden vormgegeven.

Hoewel migratiepartnerschappen een breed beleidsterrein bestrijken, raken zij direct aan vragen van rechtsbescherming, bijvoorbeeld waar het gaat om de positie van migranten in derde landen, de naleving van mensenrechten en de toegang tot procedures. Tegelijkertijd heeft dit onderwerp raakvlakken met andere programmalijnen van de raad, zoals arbeidsmigratie, asiel en internationale samenwerking. In het advies brengt de raad deze verschillende dimensies samen, met bijzondere aandacht voor de spanning tussen beleidsdoelen en het waarborgen van rechtsbescherming. Verwachte publicatie: juni 2026.

Vooruitblik: signalering over klimaat en migratie

De Adviesraad Migratie en de Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR) werken samen aan een signalering over het verband tussen klimaatverandering en migratie. Dat verband is complex en toekomstige ontwikkelingen zijn onzeker.

In de signalering gaan we onder meer in op de volgende vragen:

- Wat is de invloed van klimaatverandering op migratie en ontheemding?
- Wat is de impact van klimaat gerelateerde migratie op de wereld en Europa?
- Welke verantwoordelijkheid rust op Nederland in het kader van klimaatrechtvaardigheid en de bescherming van mensenrechten?

Verwachte publicatie is september 2026.

Wetsadvisering

De Adviesraad Migratie toetst voorstellen voor regelgeving zowel beleidsmatig als juridisch. Daarbij kijken we naar nut en noodzaak, effectiviteit, proportionaliteit en uitvoerbaarheid van maatregelen. Vragen die daarbij centraal staan, zijn onder meer wat het doel van de regeling is, of deze noodzakelijk en effectief is, en of er minder ingrijpende alternatieven zijn. Ook beoordelen we of regelgeving begrijpelijk en uitvoerbaar is en welke (bedoelde en onbedoelde) effecten te verwachten zijn. Tot slot kijken we naar de verenigbaarheid met (inter)nationaal recht, waaronder mensen- en kinderrechten en het Unierecht, en naar waarborging van effectieve rechtsbescherming.

Adviezen over de Wet invoering tweestatusstelsel en Asielnoodmaatregelenwet

In 2025 richtte de wetsadvisering zich voor een belangrijk deel op twee omvangrijke wetgevingstrajecten op het terrein van asiel: de 'Wet invoering tweestatusstelsel en aanscherpingen vereisten bij nareis' en de 'Asielnoodmaatregelenwet'. De Adviesraad heeft zich hier in meerdere adviezen over uitgesproken, waaronder:

- [Advies over Asielnoodmaatregelenwet](#) (februari)
- [Advies over tweestatusstelsel en aanscherpingen vereisten bij nareis](#) (februari)
- [Notitie over de verdere behandeling asielwetsvoorstellen en het amendement 'strafbaarstelling onrechtmatig verblijf'](#) (september)
- [Aanpassing van het Vb 2000 in verband met de inwerkingtreding van de Wet invoering tweestatusstelsel](#) (oktober)
- [Advies over wijziging Vreemdelingenbesluit 2000 \(Vb 2000\) in verband met Asielnoodmaatregelenwet](#) (november)

In deze bijdragen is de raad consistent kritisch over nut, noodzaak en uitvoerbaarheid van de voorstellen. De raad vindt dat de regering onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de maatregelen bijdragen aan het bereiken van de

gestelde doelen en wijst op spanningen met het Europese Asiel- en Migratiepact. Daarnaast signaleert de raad aanzienlijke risico's voor de rechtsbescherming, onder meer waar het gaat om gezinshereniging, kinderrechten en rechtszekerheid. Ook waarschuwt de raad dat de voorstellen de druk op de uitvoering verder zullen vergroten, met name bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de rechtspraak. De raad adviseerde daarom om de voorstellen niet in deze vorm in te dienen en deze eerst beter te onderbouwen.

Advies over uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en Migratiepact

Op 12 juni 2026 treedt het EU Asiel- en migratiepact in werking. Voor die tijd moet Nederland zijn voorbereid op de beleidswijzigingen die het pact met zich meebrengt. In zijn [advies](#) kwalificeert de raad de uitvoerings- en implementatiewet waar de regering aan werkt, als een goede start. Eén van de doelen van het asiel- en migratiepact is om de asielketen efficiënter in te richten en de asielprocedure te vereenvoudigen. Verschillende maatregelen in het pact en in de uitvoeringswet moeten hieraan bijdragen. Veel van die maatregelen gaan echter ten koste van de rechtsbescherming van asielzoekers. Het gaat dan bijvoorbeeld om uitbreiding van de gronden voor de inbewaringstelling van asielzoekers, afschaffing van de voornemenprocedure en afschaffing van de rechtsbijstand in de besluitvormingsfase. Ook moet er aandacht zijn voor de aanvullende stappen die nog moeten worden genomen om het pact in de volle breedte te kunnen uitvoeren en implementeren. Alle aandacht van de regering moet daarop zijn gericht. Dat betekent ook dat moet worden afgezien van niet noodzakelijke wetgeving zoals de Asielnoodmaatregelenwet en de wet tot invoering van een tweestatusstelsel. Het idee dat de maatregelen in die wetvoorstellen voortvloeien uit het pact is onjuist.

De wet voor de implementatie en uitvoering van het Pact is nader uitgewerkt in een ontwerpbesluit. Onze afdeling Wetsadvisering is eind 2025 ook begonnen aan de voorbereidingen van een advies over dat besluit. Dat [advies](#) is in februari 2026 gepubliceerd. De Adviesraad stelt daarin vast dat de kaders van de nationale regelgeving onduidelijk zijn.

Overige wetsadviezen

Naast de adviezen over de invoering van een tweestatusstelsel en de Asielnoodmaatregelenwet, brachten we adviezen uit over verschillende andere wetsvoorstellen:

- [Advies over wetsvoorstel Verbod op voorrang huisvesten vergunninghouders](#) (maart)

De raad adviseert dit voorstel niet in te dienen vanwege negatieve gevolgen voor opvang, integratie en uitvoerbaarheid, en omdat nut en noodzaak onvoldoende zijn onderbouwd.

- [Advies over nota van wijziging bij de novelle bij het wetsvoorstel Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring](#) (april)

De raad vraagt aandacht voor de afbakening van bevoegdheden, zoals de definitie van 'verboden voorwerpen', en voor voldoende waarborgen bij verlenging van ophouding.

- [Reactie op contourennota intrekking Spreidingswet](#) (mei)

De raad is kritisch op het voornemen om de Spreidingswet in te trekken, vanwege de gebrekkige motivering en het ontbreken van werkbare alternatieven. Volgens de raad ondermijnt dit de consistentie van beleid en de kwaliteit van opvang en rechtsbescherming.

- [Advies bestendinging bevoegdheden biometrische gegevens](#) (juli)

De raad acht voortzetting van deze bevoegdheden gerechtvaardigd, maar adviseert aanvullende waarborgen, zoals verplichte toepassing van het Protocol Identificatie en Labeling en versterkt toezicht.

- [Advies over wijziging Rijkswet op het Nederlanderschap](#) (december)

De voorgestelde wijzigingen gaan er vooral over dat het langer moet duren voordat iemand Nederlander kan worden. De raad vindt de voorstellen niet goed gemotiveerd en wijst op de nadelige gevolgen voor de integratie van migranten. In deze voorstellen is er te weinig aandacht voor de menselijke maat. Daarom vraagt de raad de regering deze voorstellen niet op deze manier door te voeren.

Deskundigenbijeenkomsten in Eerste en Tweede Kamer

De Raad nam deel aan drie deskundigenbijeenkomsten in de Eerste en Tweede Kamer.

Rondetafelgesprekken Wet invoering tweestatusstelsel en Asielnoodmaatregelenwet

Op 24 maart 2025 nam voorzitter Monique Kremer deel aan een rondetafelgesprek van de vaste commissie voor Asiel en Migratie van de Tweede Kamer over de Wet invoering tweestatusstelsel en de Asielnoodmaatregelenwet. Op 9 oktober 2025 nam Monique deel aan een deskundigenbijeenkomst bij de commissie voor Immigratie & Asiel van de Eerste Kamer over diezelfde wetten. In de gesprekken [benadrukte](#) Monique dat:

- De wetsvoorstellen onvoldoende zijn onderbouwd en botsen met de invoering van het EU Asiel- en Migratiepact;
- De uitvoering nu al overbelast is en de voorstellen de problemen vergroten;
- De beperkingen van gezinshereniging juridisch uiterst kwetsbaar zijn;
- De strafbaarstelling van onrechtmatig verblijf om meerdere redenen problematisch is.

Rondetafelgesprek over rechten van kinderen in de asielopvang

Op 9 september 2025 nam raadslid Mark Klaassen deel aan een rondetafelgesprek van de vaste commissie voor Asiel en Migratie van de Tweede Kamer over de rechten van kinderen in de asielopvang. Voor die deelname stelde de raad een [gespreksnotitie](#) op. In zijn bijdrage benadrukte Mark dat er op dit moment onvoldoende (wettelijke en praktische) waarborgen zijn die garanderen dat de rechten van kinderen die in de asielopvang verblijven, worden gerespecteerd. Ook benadrukte hij dat een stabiele, kindvriendelijke (leef)omgeving cruciaal is voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren, ook en des te meer voor kinderen in de asielopvang.

Blogs

De Adviesraad doet meer dan alleen het adviseren van regering en parlement. We willen ook bijdragen aan het bredere maatschappelijke debat. Dat doen we onder meer door het schrijven van korte, informatieve blogs in een wat lossere, meer informele schrijfstijl. Soms zijn de blogs gebaseerd op adviezen die we hebben uitgebracht. Maar we gaan ook in op actuele vraagstukken, zonder dat er een advies aan ten grondslag ligt. Onze blogs hebben altijd als doel het bredere publiek over migratie te informeren op basis van feiten en cijfers.

In 2025 brachten we blogs uit over grenzen, gezinsmigratie, terugkeer, Oekraïense kinderen en jongeren in Nederland en taalgebruik in het migratiedebat.

Blog [‘Steun Oekraïne, investeer in haar kinderen in Nederland!’](#)

Blog [‘De kracht van taal in het migratiedebat. Waarom de Adviesraad Migratie het woord ‘illegaal’ niet gebruikt’](#)

De blogs over grenzen laten zien dat Europese landen steeds vaker grenzen verleggen en controles intensiveren, zowel binnen Europa als aan (en zelfs over) de buitengrenzen. Dat wringt regelmatig met Europese regels, ook als het recht op asiel formeel overeenloopt. De blogs schetsen samen een beeld van een grensbeleid dat steeds verder externaliseert en juridisch onder druk staat.

Blog [‘Wist je dat ... grenscontroles terug zijn, maar het recht op asiel onaangetast blijft?’](#)

Blog [‘Wist je dat ... structurele binnengrenzen niet stroken met Europese regels?’](#)

Blog [‘Wist je dat ... aan de Europese buitengrenzen afscherming en uitbesteding hand in hand gaan?’](#)

Blog [‘Wist je dat ... Europese grenzen inmiddels in Afrika liggen?’](#)

De blogs over gezinsmigratie laten zien dat gezinsmigratie vaak anders werkt dan gedacht, met ruimere mogelijkheden dan alleen migratie in geval van een huwelijk en directe toegang tot de arbeidsmarkt voor gezinsleden. Ook maken ze duidelijk dat definities en meetmethoden sterk bepalen hoe groot deze groep lijkt. Samen

nuanceren ze het beeld van gezinsmigratie en de plek ervan binnen het migratiebeleid.

Blog [‘Wist je dat ... je niet hoeft te trouwen om in aanmerking te komen voor gezinshereniging?’](#)

Blog [‘Wist je dat ... gezinsleden van migranten meestal direct de arbeidsmarkt op mogen?’](#)

Blog [‘Wist je dat ... gezinsmigranten of arbeidsmigranten de grootste groep migranten zijn, afhankelijk van hoe je telt?’](#)

De blogs over terugkeer laten zien dat het terugkeerbeleid in de praktijk vaak onvolledig inzicht biedt, doordat van veel migranten onduidelijk is waar zij blijven. Tegelijk blijkt dat herkomstlanden een doorslaggevende rol spelen bij het daadwerkelijk realiseren van terugkeer. Samen benadrukken ze dat terugkeer niet alleen een nationale, maar vooral ook een internationale opgave is.

Blog [‘Wist je dat ... het van veel migranten die moeten terugkeren niet duidelijk is waar ze zijn gebleven?’](#)

Blog [‘Wist je dat ... herkomstlanden een cruciale rol spelen bij \(gedwongen\) terugkeer van migranten uit Nederland?’](#)

Samenwerking

Om kennis, ervaring en perspectieven te bundelen, zoeken we als Adviesraad Migratie vaak de samenwerking met andere partijen. Door gezamenlijk op te trekken, kunnen we beter advies geven en effectiever bijdragen aan beleid. Dat doen we niet alleen met andere adviesraden zoals de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) en de Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR), maar ook in bredere netwerken en partnerschappen.

European Network of Migration Councils

Onafhankelijke adviesraden die regeringen over migratie adviseren kunnen elkaar inspireren en van elkaar leren. Vorig jaar nam de Adviesraad Migratie het initiatief om een Europees netwerk van adviesraden op te richten: het *European Network of Migration Councils* (ENMC). In veel Europese landen vinden soortgelijke discussies over migratie plaats. Het ENMC is een netwerk van adviesraden waarin voorzitters, directeuren en adviseurs met elkaar in contact staan. Naast individuele uitwisseling zijn er (online) thematische sessies georganiseerd over het EU-migratiepact, de rol van Frontex bij terugkeer en over arbeidsmigratie. Ook vond er een strategische bijeenkomst plaats met voorzitters en directeuren over de inzet voor de komende jaren.

Op dit moment nemen aan het netwerk deel: *Delmi* uit Zweden, de *Expert Council on Integration and Migration* (SVR) uit Duitsland, de *Migration Advisory Committee* (MAC, VK), de *Federal Commission on Migration* (EKM) uit Zwitserland, het *Migration Institute of Finland* en *Heuni*, het *European Institute for Crime Prevention and Control* (Finland) en het *Migration Policy Institute Europe* (MPI Europe) voor beelden vanuit Brussel.

Migratiesamenleving.nl

Met onze adviezen willen we niet alleen het migratiebeleid verbeteren, maar ook bijdragen aan een verdieping van het maatschappelijk en politiek debat. Daarom heeft de Adviesraad Migratie samen met Movisie, het Leiden-Delft-Erasmus (LDE) Centrum voor de Governance van Migratie en Diversiteit en het Wetenschappelijk Onderzoek en Datacentrum (WODC) het online platform [MigratieSamenleving](#) opgericht. Op MigratieSamenleving zijn interviews te vinden met wetenschappers, de laatste onderzoeken en adviezen en reacties hierop van professionals, beleidsmakers en betrokken burgers. MigratieSamenleving wordt gemaakt door een onafhankelijke redactie en werkt nauw samen met Sociale Vraagstukken, een platform waar deskundigen uit wetenschap en praktijk publiceren en debatteren over maatschappelijke kwesties.

Uitwisseling van kennis en ervaring

Als Adviesraad delen we graag onze kennis en inzichten. En we halen voortdurend kennis, ervaringen en perspectieven op bij anderen. Ook in 2025 gingen we op werkbezoek en namen we deel aan (inter)nationale symposia, conferenties en expertmeetings. Zo namen we een kijkje in de keuken van de Koninklijke Marechaussee op Schiphol. Ook bezochten we verschillende noodopvanglocaties in Haarlem, gingen we op bezoek bij de Raad van State en waren we te vinden in het migratiemuseum Fenix in Rotterdam.

Voorzitter Monique Kremer nam deel aan vele bijeenkomsten en gaf daar diverse presentaties. Zo verzorgde zij op uitnodiging van de colleges van B&W van de G4 een lezing over arbeidsmigratie en nam ze deel aan een expertsessie van het IBO (Interdepartementaal Beleidsonderzoek) over arbeidsmigratie. Ook brainstormde ze met de gemeente Amsterdam over het inburgeringsbeleid, verzorgde ze een presentatie op een stakeholdermeeting van het SOCION-consortium, een samenwerkingsverband van meerdere universiteiten, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties dat onderzoek doet naar sociale cohesie.

Ook nam ze deel aan een symposium van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid met als thema 'de grenzeloze verzorgingsstaat'. Monique presenteerde op de internationale conferentie 'Urban spaces, migrant lives' aan de Koç Universiteit in Istanbul over het Nederlandse migratiebeleid en de lokale dimensie. Ook zat ze een sessie over demografie en arbeidsmigratie voor op de conferentie van de Nederlandse Economendag en gaf ze een presentatie over

brede welvaart tijdens een conferentie over de internationalisering van de Nederlandse arbeidsmarkt van Werf&, het online platform op het gebied van werving en selectie in Nederland.

Maar ook de andere raadsleden en de medewerkers van het Bureau waren vaak op pad. Zij verzorgden gastcolleges, presentaties en workshops tijdens diverse conferenties en symposia, organiseerden rondetafelbijeenkomsten, en waren regelmatig in het buitenland te vinden voor uitwisseling en advies, waaronder meermaals in Brussel, maar ook in Milaan, Wenen, Katowice en Tunesië.

Jubileum: Adviesraad Migratie 25 jaar!

Op 1 april 2026 bestaat de Adviesraad Migratie 25 jaar. Dat wil zeggen, als adviescollege met een wettelijke taak op het gebied van strategische wets- en beleidsadvisering. Dat vieren we gedurende het jaar met een aantal inspirerende bijeenkomsten. De voorbereidingen voor dit jubileumjaar begonnen voor een groot deel al in 2025.

6 maart 2026: In gesprek over goede asielopvang

Op 6 maart 2026 gaan we in het Academiegebouw van de Universiteit Utrecht met beleidsmakers, uitvoerders, gemeenten, maatschappelijke organisaties, wetenschappers en ervaringsdeskundigen in gesprek over de vraag wat goede asielopvang is. Aanleiding is de wetenschappelijke verkenning '*Wat is goede asielopvang?*' die onderzoekers Sara Miellet, Ilse van Liempt, Karin Geuijen en Mariëlle Zill op ons verzoek uitvoerden. Het asieldebat gaat namelijk al jaren vooral over crises, noodoplossingen en een tekort aan opvangplekken. Er is te weinig aandacht voor de vraag hoe de asielopvang zo kan worden ingericht dat deze goed uitpakt voor asielzoekers en de samenleving.

1 juni 2026: Een vlucht naar voren: asielvergezichten voor 2050

Op 1 juni 2026 verkennen we in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam hoe asiel en ontheemding er over 25 jaar uit zouden kunnen zien en welke antwoorden nodig zijn richting 2050. Dit doen we aan de hand van een reeks essays, die worden gebundeld en gepubliceerd door uitgeverij Van Genneep.

12 november 2026: Inspirerende lokale initiatieven

Op 12 november sluiten we ons jubileumjaar in het Spaansche Hof in Den Haag af met een bijeenkomst over inspirerende (lokale) initiatieven op het gebied van migratie, asiel en samenleven. Een moment voor uitwisseling, inspiratie en ontmoeting.

De raad

De Adviesraad Migratie bestaat uit tien leden, inclusief de voorzitter en vicevoorzitter. Raadsleden worden bij Koninklijk besluit op persoonlijke titel benoemd voor een periode van vier jaar. Die benoeming kan één keer worden verlengd. De leden van de raad worden op basis van hun deskundigheid en ervaring op het terrein van migratie en integratie geselecteerd. Elke maand vergaderen de leden over de onderzoeks- en adviestrajecten. Daarnaast nemen alle raadsleden deel aan projectoverleggen voor specifieke adviestrajecten.

Samenstelling van de raad in 2025

Prof. Dr. Monique Kremer, voorzitter

Mr. Mariam Chébtí, vicevoorzitter

Prof. Dr. Paul de Beer

Mr. Dr. Hugo Fernandes Mendes

Dr. Mark Klaassen

Luitenant-generaal b.d. Ton van Loon

Dr. Katja Rusinovic (per 1 januari herbenoemd voor vier jaar)

Prof. Dr. Helga de Valk

Drs. Jos Wienen (per 1 december herbenoemd voor vier jaar)

Prof. Mr. Dr. Maartje van der Woude (per 1 september herbenoemd voor vier jaar)

Het bureau

Het bureau ondersteunt de raad door het doen van onderzoek, de analyse daarvan, het opstellen van conceptadviezen en het publiceren en uitdragen van de door de adviesraad vastgestelde producten.

Samenstelling van het bureau in 2025

Mr. Dr. Evelien van Roemburg LL.M., secretaris-directeur (per 15 mei)

Drs. Sander Vergeer, plaatsvervangend secretaris-directeur (en interim secretaris-directeur tot 14 mei)

Patricia Cikot, communicatieadviseur (per 15 september)

Dr. Joan van Geel, senior adviseur

Sharmala Jagroep, medewerker bedrijfsvoering

Mr. David de Jong, coördinerend specialistisch adviseur

Mr. Drs. Laura Kok, senior adviseur

Mr. Dr. Hester Kroeze, senior adviseur

Drs. Lambert Obermann, senior adviseur

Mr. Christine Otten, senior adviseur

Dr. Anita Strockmeijer, senior adviseur

Selin Tuzgöl, MA MSc, adviseur

De Adviesraad Migratie

De Adviesraad Migratie is een onafhankelijk adviesorgaan, ingesteld bij wet. De raad adviseert regering en parlement over migratie in brede zin. De advies- en kennisproducten gaan over wetgeving, beleid en strategie.

Colofon

Jaarverslag 2025

Uitgave van de Adviesraad Migratie, Den Haag april 2026

Adviesraad Migratie

Postbus 20011

2500 EA Den Haag

www.adviesraadmigratie.nl

secretariaat@adviesraadmigratie.nl

06 - 46 84 09 07